

від якої не залишилося письмових свідчень. Можливо, цей період охоплював 2000-2500 роки до н.е., під час великого переселення індоєвропейських народів, коли протогрецькі індоєвропейські племена займали територію Греції та асимілювалися з місцевим населенням. Також можливо, що різні системи дієслівних парадигм мають різне етнічне походження.

На час написання Марком Аврелієм свого твору, у II сторіччі н.е., Греція вже сторіччями перебувала під владою Риму. Політична система Риму, яку коротко можна охарактеризувати як відношення центру до провінцій, суперечила грецькій системі автономних полісів. Римська освіта, яка надавала перевагу приватним вчителям для високопоставлених осіб, також суперечила більш масовій грецькій освіті. Тим не менше, римляни прагнули використати найкращі здобутки греків, їх філософію. Але, звичайно, треба враховувати, що філософи, яких винаймали за оплату, були обмежені у висловленні своїх думок щодо сильних цього світу. Це також могло позначатися на їх мові та змісті їх вчення. Але суть залишилась незмінною, оскільки саме завдяки грецькій філософії Марк Аврелій увійшов в історію як один з наймиролюбніших та наймудріших можновладців.

Література

Иваницкий В. В. Основы общей и контрастивной аспектологии. — Кемерово, 1991. — 198 с. *Соболевский С.И.* Древнегреческий язык. — Москва, 2003. — 617 с. *Чорний О.В.* Значення аналітичних та флективних медіальних імперативів у творі Марка Аврелія $\Gamma\acute{\iota}\epsilon\lambda\acute{\iota}\alpha\varsigma$ // Нова філологія. — Запоріжжя, 2009. — Вип. 36 — С. 341 – 349 *Köhner R.* Ausführliche Grammatik der griechischen Sprache. — Hannover und Leipzig, 1898. — Bd.1, T.2. — 666 S. *Marcus Aurelius.* Works. — Cambridge, Massachusetts, London, England. — 1999. — 416 p. *Schekira R.* De imperatoris Marci Aurelii Antonini librorum $\tau\acute{\iota}\epsilon\lambda\acute{\iota}\alpha\varsigma$ sermone quaesiones philosophicae et grammaticae. — Gryphae, 1919. — 272 p. *Schwyzler E.* Griechische Grammatik. — München, 1950. — Bd. 2. — 714 S. *Smyth H.* Greek grammar. — Cambridge, Massachusetts, 1984. — 784 p.

ШЕВЧЕНКО О.І.

(Запорізький нац. ун-т)

СЕМІОТИЗАЦІЯ ТЕМПОРАЛЬНИХ ПАРАМЕТРІВ ДІЙСНОСТІ (на матеріалі англomовного публіцистичного дискурсу)

У статті досліджуються темпоральні параметри дійсності як телеологічно зумовлені чинники смислоутворення у сучасному англomовному публіцистичному дискурсі.

Ключові слова: темпоральні параметри, дійсність, дискурс, смисл, телеологія, семіотика.

Шевченко А.И. Семиотизация темпоральных параметров действительности (на материале англоязычного публицистического дискурса). В статье рассматриваются темпоральные параметры действительности как телеологически обусловленные факторы смыслообразования в современном англоязычном публицистическом дискурсе.

Ключевые слова: темпоральные параметры, действительность, дискурс, смысл, телеология, семиотика.

Shevchenko A.I. Semiotisation of temporal parameters of reality (based on the material of English publicistic discourse). The article deals with the temporal parameters of reality as teleologically related sense forming factors in modern English publicistic discourse.

Key words: temporal parameters, reality, discourse, sense, teleology, semiotics.

Метою нашої роботи є виявлення механізмів реалізації смислоформуючого потенціалу часових параметрів реальності. Об'єктом дослідження слугує англomовний публіцистичний дискурс аналітичного плану, предметом дослідження постає семіотична функція часу у перебігу телеологічно зумовленого процесу смислотворення у англomовному публіцистичному дискурсі.

З точки зору діяльнісного підходу, який розглядає реальність як подію в процесі, час виступає базовою онтологічною категорією, яка може бути основою імовірнісної телеологічно зумовленої атрибутції смислу, оскільки вона пов'язує властивості "теперішнього предмета, що походять із минулого, та можливості, які вказують на майбутнє... У процесі рiч окреслюється, набуваючи нових змістів" [Кунцман, Буркард, Відман 2002 : 227].

Дискурс як вторинна семіотична система може бути розглянута як з точки зору єдності статичних просторово-часових параметрів відображеної дійсності (що відповідає синхронічним просторово-часовим принципам організації дискретних об'єктів), так і виходячи з її діахронічних динамічних (акціональних) ознак як континууму нескінченних перетворень.

Текстуально орієнтаційна база читача об'єктивується у єдності діахронічного і синхронічного часових планів. Діахронічний план орієнтаційної бази зосереджений на значимих метаморфозах дійсності і маніфестується у ретроспективних наративах про потенційно семіотично значимі : а) події, дії (включно з комунікативними); поведінку (вербальну і невербальну); б) особистісні (психологічні), соціально-рольові і зовнішні риси індивідуумів, які групуються у значущі складові образу мовної особистості; в) трансформації у предметних, соматичних, соціально-рольових та психолого-біологічних субстанціях дійсності. Синхронічний план слугує: по-перше – своєрідною референційною точкою стосовно динамічних (акціональних) аспектів реальності, по друге – основою симультанної евалюації статичних і динамічних аспектів складових універсуму у їх єдності.

Процес смислоутворення в дискурсі може бути стимульований наданням семіотичних атрибутів часовим параметрам здійснення певної комунікативної дії, зокрема ієрархійно зумовленій послідовності дій, наприклад, як у тексті статті “Waiting for the Messiah” [The Economist, January 31st 2009, p. 31-32]: *It was three days before Mr Obama telephoned a European leader. To the consternation of continentals hoping for a less British bias to transatlantic ties, the call went to Britain’s Gordon Brown. Only later did he ring France’s Nicolas Sarkozy, Germany’s Angela Merkel and Russia’s Dmitry Medvedev. By contrast, Mr Obama rang leaders of the Palestinian Authority, Egypt, Israel and Jordan a day after being sworn in. And this week he gave his first broadcast interview—to a Dubai-based Arabic television network, al-Arabiya* [The Economist, January 31st 2009 : 31].

Подібних семіотичних властивостей може набувати також хронологічна прецедентність виконання протокольно зумовленої дії, наприклад: *European rivalry over that first call is matched when it comes to the first meeting. Despite frantic efforts (especially by Mr Sarkozy) to meet him beforehand, Mr Obama was careful ahead of his inauguration to show no favouritism. ...In practice, Mr Obama’s first visit to Europe is likely to be to London on April 2nd for another G20 summit. ... “Everybody wants the first visit of the Messiah,” remarks one French official wryly* [The Economist, January 31st 2009 : 31].

Ступінь реалізації семантичного потенціалу дискурсу як цілісної семіотичної одиниці і особливості актуалізації змістовних параметрів окремих складових семіотичного простору відображеної у дискурсі дійсності у перебігу дискурсії залежать від семіотичного телеологічно зумовленого (пов’язаного з цілепокладанням) витлумачення. Авторське розуміння телеологічного підґрунтя певної знакової події може бути запропоноване у тексті (як у наведеному нижче прикладі): *Beyond all this vying for attention lies an awkward reality that might roughly be summed up as the end of the Bush excuse. As long as George Bush was in office, Europeans could throw up their hands over the treatment of the Guantanamo Bay prison inmates but feel little pressure to take any of them in; or, indeed, to do more to help in Afghanistan. Under Mr Obama nobody will dare to seem so curmudgeonly* [The Economist, January 31st 2009 : 31].

Відтак, авторське розуміння “фінального” (телеологічного) смислу семіотично значущого явища (*vying for attention* – бажання лідерів країн Європи першими зустрітися з новообраним президентом США) – це побоювання виглядати в очах нового президента грубими, тими, кому бракує дипломатичності, люб’язності (*to seem curmudgeonly*). Проте, авторська версія інтерпретації мотивів як телеологічного підґрунтя знакової події може розглядатися лише як одна із імовірних і може бути не сприйнятою адресатом-читачем як даність або як абсолютна беззаперечна істина. Тобто, існує імовірність, що комунікативна подія зазнає переосмислення (ресеміотизації) при сприйнятті тексту адресатом-читачем.

Розглянемо ще один фрагмент тексту “Getting Medvedev’s message” [The Economist, November 8th 2008, p. 35], який можна кваліфікувати як

темпоральну орієнтаційну базу осмислення і означення текстуально відображеної дійсності. Внаслідок проекції на перебіг актуалізації текстового концепту вона зумовлює реалізацію семантичного потенціалу дискурсу загалом: *The date (for the state-of-the-nation address) had **changed twice** before the Kremlin settled for November 5th. The timing was meant to show that Russia's agenda is unaffected by such trivia as America's presidential election. But it also **smacked of** rival attention-seeking: even as the world listened to Barack Obama's victory speech, Mr Medvedev was laying out a Russian version of democracy. The main television news devoted **45 minutes** to Mr Medvedev, leaving just **five minutes** for Mr Obama* [The Economist, November 8th 2008 : 35].

У даному фрагменті йдеться про семіотично значущу темпоральну кореляцію певних комунікативних подій – звернення до народу президента Росії Медведєва і інаугураційної промови президента США Обами. По-перше, семіотичної значущості набуває сам процес вибору темпоральної локалізації звернення до народу Медведєва, вказуючи на цілеспрямованість саме такого вибору часу: *The date (for the state-of-the-nation address) had **changed twice** before the Kremlin settled for November 5th* [The Economist, November 8th 2008 : 35].

У самому тексті надаються вірогідні змістовні параметри зазначеної семіотизації (за авторським витлумаченням) у вигляді атрибуції імовірного мотива комунікативної події: *The **timing** was meant to show that Russia's agenda is unaffected by such trivia as America's presidential election* [The Economist, November 8th 2008 : 35]. Окрім того, здобувають вербалізації імовірнісні семантичні нашарування, які могли б вказувати на певні атрибути політичної конкуренції у зазначеній комунікативній ситуації: *But it also **smacked of** rival attention-seeking: even as the world listened to Barack Obama's victory speech, Mr Medvedev was laying out a Russian version of democracy* The Economist, November 8th 2008 : 35]. [

Власне, такі масштабні комунікативні події, як промови будь-якого рівня можна розглядати у якості макро- комунікативної події, а їх складові: висловлення, семіотично значущі невербальні дії і інші семіотичні прояви дійсності – як мікро- комунікативні події. В межах промови (макрокомунікативної події) можна виокремити певні висловлення – мікрокомунікативні події, на які також здійснюється семіотична проекція темпоральних маркерів комунікативної ситуації.

Наприклад, у цьому фрагменті погроза щодо встановлення ракет середнього радіусу дії також зазнає певних семантичних трансформацій внаслідок семіотичного впливу часових атрибутів дійсності: *The **timing** of this threat (to place short-range missiles in Kaliningrad) looks particularly odd: even Soviet hawks used to wait for **six months** after an american election to make big statements of military strategy* [The Economist, November 8th 2008 : 35]. Можлива адресатна ресеміотизація темпоральних індикаторів здійснюється в режимі дискурсії (на відміну від текстового плану адресантної семіотизації) і визначається як “момент референції” – “тобто спостереження читача за подією”

[Див. Селіванова 2006 : 656].

Розглянемо ще один фрагмент тексту “An orange and two lemons” [The Economist, January 21st 2010], в якому семіотична значущість часових параметрів дійсності реалізується в тісному взаємозв’язку з просторовими, діяльними, предметними, соматичними (зокрема афективно-вольовими) та іншими проявами реальності: *Remember the excitement of a snowy Kiev five years ago, with tent-dwelling protesters rhythmically chanting “Yush-chen-ko”? Revolutions often disappoint, and Ukraine’s “orange” revolution has proved no exception. Indeed, many people (not least in Moscow) see the presidential election on January 17th(2010), when the incumbent Viktor Yushchenko won barely 5.5% of the vote, as the depressing end of the affair* [The Economist, January 21st 2010].

У наведеному фрагменті тексту часові маркери *five years ago* і *on January 17th(2010)* здобувають семіотичну функцію через реляційні стосунки, вони набувають значущості у протиставленні. Скоріше, семіотизуються стосунки між ними, які втілюють протиріччя між минулим і теперішнім часом. Зокрема дата *January 17th(2010)* для автора символізує завершення певного історичного періоду, з яким були пов’язані певні прагнення людей – *end of the affair*.

Темпоральні маркери (зокрема *five years ago*) актуалізують свою семіотичну функцію через мережу значущих стосунків з просторовими складовими дійсності (*snowy Kiev, tent-dwelling*), діяльними (*tent-dwelling, chanting, Presidential elections, revolution, won barely 5.5% of the vote, affair*), предметними (*tent-dwelling*), соматичними і невіддільними від соматичних афективними виявами психічного стану людини (*protesters, Viktor Yushchenko, excitement, disappoint, depressing*) та іншими проявами реальності. Потрібно зазначити, що складна лексична одиниця *tent-dwelling* нами віднесена до семіотичних елементів, що відображають означення як часових так і предметних параметрів дійсності у їх єдності.

Таким чином, семіотизації можуть зазнавати темпоральні маркери конкретного часу, певних відрізків часу з вказівкою на їх семіотично значущу тривалість, зміни у стереотипній структурі темпоральної організації комунікативної події, семіотично значущі зв’язки між декількома комунікативними подіями і іншими складовими реальності.

Література

Кунцман П., Буркард Ф.-П., Відман Ф. Уайтхед А.Н // П. Кунцман, Ф.-П. Буркард, Ф. Відман. Філософія: dtv-Atlas / [пер. з 10-го нім. вид. / наук. ред. перекладу В.П. Розумний]. – К.: Знання-Прес, 2002. – С. 227. : іл. Селіванова О.О. Сучасна лінгвістика: термінологічна енциклопедія / О.О. Селіванова. – Полтава: Довкілля – К, 2006. – 716 с. *Waiting for the Messiah* // The Economist, January 31st 2009. – P. 31-32. *Getting Medvedev’s message* // The Economist, November 8th 2008. – P. 35. *An orange and two lemons* // The Economist, January 21st 2010. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economist.com/opinion/displaystory.cfm?story_id=15330469